

DEN ORGANISEREDE AMA- TØRKULTUR I DANMARK

En analyse af organisationer og foreninger under AKKS
og deres medlemmer

Projektbeskrivelse, januar 2022

Baggrund

Videncenter for Folkeoplysning afgiver på baggrund af dialog med Susan Fazakerley et udkast til projektbeskrivelse for en undersøgelse af det amatørkulturelle område med fokus på organisationer og foreninger under AKKS og deres medlemmer.

AKKS er en landsdækkende paraplyorganisation for primært foreningsorganiserede amatørudøvere inden for teater og musik. Foreningerne arbejder på hver deres måde for at fremme danskernes aktive engagement i kunst og kultur, og lige nu er Amatørmusik Danmark og Dansk Amatørteater og Scenekunst (DATS) de to centrale sammenslutninger i AKKS. De to sammenslutninger har forskellige strukturer, hvor DATS' medlemmer er de lokale amatørteaterforeninger, mens Amatørmusik Danmarks medlemmer er landsdækkende paraplyorganisationer, der så har lokale amatørmusikforeninger eller udøvere, som medlemmer. Anslået repræsenterer AKKS over 1375 lokale foreninger med omkring 150.000 aktive amatører. AKKS repræsenterer således et meget bredt udsnit af de aktive inden for amatørkulturen i Danmark.

Foreningerne og medlemmerne under AKKS har meget forskellige rammevilkår for deres engagement. Det amatørkulturelle område er ikke på samme måde som for eksempel idrætten og aftenskoler en integreret del af folkeoplysningsområdet rundt omkring i landets kommuner. Nogle af foreningerne modtager støtte gennem folkeoplysningsloven. Andre er organiseret under folkekirken eller har rødder og finansiering i det offentlige system – som musikskolerne –, mens andre igen er direkte medlemsorganisationer. Der er aktiviteter for både børn og voksne, og der er organisationer, der arbejder udelukkende med amatører, mens andre organiserer både professionelle og semiprofessionelle aktører på området. Der er således stor variation i de aktiviteter og betingelser, medlemsorganisationerne hver især har for at udføre deres arbejde.

Baggrunden for nærværende undersøgelse er konstateringen af, at der i dag ikke findes et samlet overblik over størrelsen på den organiserede amatørkultur. Ligeledes mangler der et indblik i, hvilke særlige karakteristika foreninger på dette område har, og hvilke vilkår, udfordringer og potentialer, der knytter sig til deres roller i Danmarks kulturliv. Udover at undersøge områdets særlige karakteristika, er det interessant at belyse, hvad der motiverer såvel frivillige som medlemmer inden for dette felt, og hvilke udbytter og kompetencer, de får gennem deltagelsen i amatørkulturelle aktiviteter.

Samlet vurderes der at være et behov for en undersøgelse af hele det amatørkulturelle område. Denne undersøgelse har fokus på den organiserede del af amatørkulturen og afgrænser sig til AKKS' område. Men der mangler også generel viden om befolkningens deltagelse i amatørkulturelle aktiviteter.

Der findes allerede undersøgelser, som har sat fokus på amatørkulturen. AKKS har selv gennemført flere analyser på området, ligesom musikskoleudredningen fra 2017 beskriver en delmængde af medlemmerne under AKKS. I en artikel fra 2015 beskriver Ekholm et al., at 25 pct. af den danske befolkning svarer, at de spiller musikinstrumenter eller synger i en time om dagen. I en ny undersøgelse (under udarbejdelse) fra Idan – Idrættens Analysein-

stitut/Vifo svarer 10 pct. af danskerne, at de inden for det sidste år har dyrket sang og musik i deres fritid. Dansk korliv har for nylig været i fokus i en større undersøgelse fra Sangens Hus om korliv i Danmark. Der er dog stadig mange dele af amatørkulturen, der er ubeskrevet.

Denne undersøgelse af den organiserede amatørkultur skal ses som endnu et skridt mod mere viden om området som helhed. Håbet er, at resultaterne fra denne undersøgelse kan tjene som inspiration til og baggrundsviden for en større landsdækkende undersøgelse af danskernes amatørkulturvaner.

Formål og indhold

Undersøgelsen vil bestå af to dele:

- Delanalyse 1: De amatørkulturelle foreninger
→ Hvordan har de det?
- Delanalyse 2: Amatørudøverne
→ Hvad er deres engagement, profiler og udbytte?

De to delanalyser beskrives nærmere i det følgende.

Delanalyse 1: De amatørkulturelle foreninger

Denne delundersøgelse sætter fokus på de amatørkulturelle foreningers aktiviteter, medlemmer, frivillige, rammevilkår og oplevede udfordringer og potentialer. Målet er at skabe systematisk indsigt i de amatørkulturelle foreningers karakteristika, roller og vilkår på landsplan.

Fokus er de foreninger, der er medlem af en af AKKS' to hovedorganisationer, og som samtidig har en lokal forankring¹.

Delundersøgelsen skal både give et indblik i de enkelte foreningers hverdag og praksis og samtidig skabe et overblik over karakteren af de forskellige medlemsorganisationer og dermed det samlede amatørkulturelle landskab i Danmark. Fra andre undersøgelser af idrætsområdet ved vi, at netop de strukturelle vilkår for et område kan have stor betydning for, hvordan udviklingsmuligheder opfattes og forvaltes.

Centrale fokuspunkter i undersøgelsen vil være:

- **Organisering.** I forbindelse med dette fokuspunkt vil vi kortlægge den store variation medlemsorganisationerne imellem i forhold til deres interne organisering og

¹ Enkelte medlemsorganisationer er ikke medtaget, da de har særlige vilkår. Et eksempel er Musik og Ungdom, der organiserer kommunale musikskoler, hvorfor deres medlemmer har særlige vilkår. Ligeledes inkluderes de medlemsforeninger, der primært har enkeltpersoner som deres medlemmer ikke i undersøgelsen.

deres netværksorganisering. Vi vil desuden sætte fokus på forholdet mellem ansatte og frivillige i de forskellige foreninger for at afdække, hvilke menneskelige ressourcer aktiviteterne og foreningerne kræver, og hvilke opgaver der løses af de frivillige.

- **Aktiviteter og medlemsprofiler.** Der skal skabes et overblik over de lokalt udbudte aktiviteter under AKKS, og Vifo vil i denne forbindelse søge at afdække hvad de lokale foreninger arrangerer af aktiviteter, hvor aktiviteterne finder sted, og hvem de retter sig mod.
- **Aktørernes økonomi og finansiering.** Her fokuseres der på, hvordan de lokale foreninger finansierer deres aktiviteter, herunder hvilke tilskud de har adgang til, og hvordan de oplever finansierings- og udviklingsmulighederne i de forskellige regi.
- **Tilfredshed, udfordringer og potentialer.** I forbindelse med dette fremtidsrettede fokuspunkt vil Vifo undersøge de lokale foreningers forventninger til fremtiden, for eksempel i form af kortlægningen af, hvad deres visioner er, og hvordan de oplever mulighederne for at indfri disse visioner.

Metode

Den første delanalyse omfatter en samlet kortlægning og analyse af det amatørkulturelle område under AKKS. I det omfang, det er muligt, vil denne delundersøgelse blive suppleret af en kortlægning af betydende aktører på amatørkulturområdet, der ikke er medlemmer af AKKS, med henblik på at vurdere det samlede organiserede amatørkulturelle område.

Undersøgelsen baseres på både kvalitative og kvantitative data. Tilsammen vil de to typer data både give et overblik og et dybtgående indblik i forskelle og ligheder foreningerne imellem.

Kvalitative data

Der skal gennemføres interviews med repræsentanter fra AKKS og de to centrale medlems sammenslutninger. Desuden skal der foretages 3-6 interviews med lokale foreninger/grupper under AKKS fordelt på de to hovedsammenslutninger.

I to til tre af foreningerne/grupperne, vil der derudover blive foretaget kvalitative interviews på flere forskellige niveauer: Centralt, i lokalforeningerne og blandt medlemmerne. Medlemsinterviewene vil blive gennemført som fokusgruppeinterviews. I det omfang, det er relevant, vil der være feltbesøg i foreningerne og deltagerobservation ved udvalgte aktiviteter.

Interviewene vil tage afsæt i de fire fokuspunkter. Blandt foreningsrepræsentanterne vil vi især sætte fokus på deres oplevede potentialer, udfordringer og udviklingstendenser på det amatørkulturelle område.

Kvantitative data

Der udsendes spørgeskema til alle foreninger under AKKS. Det vil sige både de enkelte lokale foreninger, kor, orkestre, grupper og scener samt landsdækkende foreninger. Igen vil

de fire fokuspunkter blive suppleret med eventuelle temaer og problemstillinger, der viser sig i de kvalitative undersøgelser.

Delanalyse 2: Amatørudøverne

Denne delanalyse sætter fokus på, hvem det er, der deltager i den organiserede amatørkultur i Danmark. Desuden vil delanalysen undersøge deltageres engagement og deres udbytte af at være aktive. Vifo vil søge at finde ud af, hvor meget tid deltagerne bruger på de amatørkulturelle aktiviteter, hvem de gør det med, og hvad denne del af fritidslivet betyder for dem.

Udover de profilorienterede fokuspunkter og det selvvalgte udbytte, vil fokus i denne delanalyse være:

- **Mental sundhed.** Undersøgelser som *Korliv i Danmark*, Ekholm et al.s undersøgelse og internationale undersøgelser viser, at der for deltagerne i amatørkulturen kan være meget at hente i forhold til mental sundhed. Det vil derfor være interessant at undersøge, hvorvidt høj mental sundhed er et selvvalgt udbytte blandt deltagerne i aktiviteterne under AKKS.
- **Læring.** Der forskes i øjeblikket i sammenhængen mellem musikudøvelse og boglig læring. Ligeledes har der i internationale studier været fokus på læring i de kreative og amatørkulturelle fag. Undersøgelsen vil både omfatte børn og voksnes deltagelse i forskellige former for aktiviteter, og den vil søge at indkredse udøvernes egen oplevelse af læring. Desuden vil vi spørge ind til den oplevede kompetencemæssige overførbarehed.
- **Folkeoplysning.** Folkeoplysning og fællesskabernes samfundsmæssige betydning har stor indflydelse på det danske fritidsliv. Undersøgelsen vil søge at belyse, om deltagerne oplever, at deres engagement i amatørkulturelle aktiviteter øger deres lyst og evne til at engagere sig i aktiviteten, foreningslivet og i samfundet som helhed samt øger deres refleksion.
- **Frivillighed.** En nylig undersøgelse fra Sangens Hus om korliv i Danmark beskrev, hvordan langt de fleste dirigenter i de deltagende kor, bliver betalt for deres direktion. I flere amatørkulturelle foreninger har kombinationen af professionelle og frivillige været en succesfuld metode til at højne både den kunstneriske oplevelse og kvaliteten i de aktiviteter og tilbud, der udbydes. Denne del vil se på, hvordan deltagerne bidrager med frivilligt engagement i deres foreninger og samspillet mellem professionelle og frivillige, som også behandles delanalyse 1.

Metode

Analysen vil bygge på en elektronisk spørgeskemaundersøgelse blandt medlemmerne samt det kvalitative materiale (se ovenfor). Vifo står for selve udsendelsen af spørgeskemaet. En nærmere beskrivelse af, hvordan Vifo behandler persondata, og hvordan udsendelsen af spørgeskemaet sker i praksis, findes i afsnittet om behandling af persondata.

Efter indsamlingen af de foreløbige resultater, vil der blive afholdt 2-3 fokusgruppeinterviews, hvor deltagere fra forskellige former for aktiviteter og foreninger vil blive bedt om at forholde sig til resultaterne med mulighed for at sætte fokus på fremadrettet læring og udviklingspotentialer.

Tidsplan og formidling

Den nedenstående tidsplan er et foreløbigt estimat, som tilpasses, når der er klarhed om, hvornår projektet kan igangsættes.

	Måned 1-2	Måned 3-4	Måned 5-6	Måned 7-8	Måned 9-10	Måned 11-12	Måned 13-15
Desk research og kortlægning	X	X					
Indledende kvalitative interviews		X	X				
Spørgeskemaundersøgelse blandt foreninger (delundersøgelse 1)			X	X			
Spørgeskemaundersøgelse blandt medlemmer (delundersøgelse 2)				X	X		
Perspektiverende fokusgruppeinterviews					X		
Udarbejdelse af samlet rapport					X	X	X

Den samlede rapport formidles i elektronisk form på vifo.dk og stilles til rådighed på AKKS' egne kommunikationsplatforme.

Eventuelt printede eksemplarer af den endelige rapport kan købes til kostpris for tryk. Vifo vil desuden (efter aftale med styregruppen) løbende formidle interessante delresultater samt den færdige rapport og dens perspektiver på vifo.dk.

Udover den samlede rapport, vil vi sørge for, at resultaterne formidles i let tilgængelig form og på flere forskellige måder. Vi vil således udarbejde blive udarbejdet både en pixi-udgave af rapporten samt et 1-2-siders notat om de centrale resultater.

Viden og erfaring fra projektet vil desuden blive formidlet både i videoformater, grafik til sociale medier og gennem en afsluttende konference.

Budget - finansieringsplan

Indtægter	Aktiviteter	Kr.
Vifo egenfinansiering		130.360
AKKS egenfinansiering		25.000
Tilskudsbehov		676.440
Indtægter i alt		831.800
Udgifter		
Administration	Fundraising, projektledelse og revision	110.000
Dataindsamling delanalyse 1	Forundersøgelse, interviews, foreningsundersøgelse	224.800
Dataindsamling delanalyse 2	Udøver/deltagerundersøgelse	84.500
Samlet afrapportering	Databearbejdning, analyse og afrapportering	262.500
Formidling	Grafisk og journalistisk bearbejdning til pixi Videoproduktion Konference	150.000
I alt		831.800
Balance		0

Øvrige forudsætninger

Ansvar for indhold og konklusioner i de publicerede delanalyser og den samlede projekt-rapport er udelukkende Vifos, men rapporterne forelægges AKKS i udkastform til kom-mentar, før den endelige rapportversion udfærdiges.

Vifo vil efter aftale med AKKS – dog senest tre måneder efter afleveringen af den færdige evalueringsrapport – offentliggøre rapporten i sin helhed, og herefter kan rapportens resul-tater frit formidles fra vores egne kommunikationsplatforme.

Vifo/Idan opnår ejerskab til alt datamateriale i undersøgelsen medmindre andet aftales. Efter undersøgelsens offentliggørelse kan Vifo anvende undersøgelsens data i andre forsk-nings- og formidlingsmæssige sammenhænge.

Behandling af persondata

Videncenter for Folkeoplysning foretager undersøgelsen og er dataansvarlig for behand-ling af eventuelle persondata, der er indhentet i forbindelse med undersøgelsen. Person-data behandles i overensstemmelse med GDPR og den danske persondatalov. Afrapporteringen af resultater, hvori behandlingen af persondata har indgået, vil ske i ano-nymiseret form, medmindre anden udtrykkelig aftale er indgået med respondenter.

Formål og retsgrundlag

Formålet med behandling af personoplysninger er at kunne gennemføre en undersøgelse i samfundets interesse. Behandlingen af personoplysninger har hjemmel i databeskyttelses-lovens §10: at udføre statistiske eller videnskabelige undersøgelser af væsentlig samfunds-mæssig betydning.

Da der er tale om et videnskabeligt formål, som er i samfundets interesse, kan Vifo med hjemmel i de ovenstående bestemmelser behandle personoplysninger på foreningernes medlemmer (navn og e-mail), som af foreningerne oprindeligt er indsamlet til et andet for-mål (medlemshåndtering). Foreningerne skal dog informere medlemmerne om videregi-velsen, såfremt foreningen ikke selv har lokale bestemmelser, der tillader dette. Vifo fore-slår, at denne information sendes til foreningerne i forbindelse med en kort informations-skrivelse, som samtidig kan bidrage til at skabe opmærksomhed omkring undersøgelsen. Vifo udformer udkast til informationsskrivelsen, som foreningerne kan bruge til formålet.

Kategorier af registrerede personer og kategorier af personoplysninger

Instituttet behandler personoplysninger af medlemmer og foreninger. Instituttet behandler i de fleste tilfælde almindelige personoplysninger, som alder og køn, men instituttet kan også behandle følsomme oplysninger.

Personoplysninger kan stamme fra forskellige kilder, som foreninger eller andre institutio-ner.

Opbevaring og videregivelse

Personoplysninger vil efter ansvarlig forskningspraksis blive opbevaret i fem år efter undersøgelsen er afsluttet, hvorefter de slettes fra instituttets drev.

Instituttet videregiver i visse tilfælde personoplysninger til Rigsarkivet. Hvis personoplysningerne arkiveres hos Rigsarkivet, må de stadig udelukkende blive anvendt til videnskabelige formål og brugen skal godkendes af både Idrættens Analyseinstitut/Videncenter for Folkeoplysning og Datatilsynet.

Persondatapolitikken for Videncenter for Folkeoplysning/Idrættens Analyseinstitut findes her: <https://vifo.dk/om-vifo/persondatapolitik/>

Bemanding

Under hele forløbet vil der være gensidig orientering og sparring mellem Vifo og AKKS.

Projektleder på undersøgelsen bliver senioranalytiker, Malene Thøgersen fra Videncenter for Folkeoplysning. Derudover vil analytiker Line Bilberg og centerleder Henriette Bjerrum indgå i arbejdet med at tilrettelægge og gennemføre undersøgelsens analyser samt udarbejdelsen af den endelige rapport. Endelig tilknyttes junioranalytikere til organiseringen af det praktiske arbejde i forbindelse med gennemførelsen af undersøgelsen, ligesom der internt i regi af Vifo vil foregå en løbende metodisk sparring om projektet og dets tilrettelæggelse og forløb med andre relevante medarbejdere.

Malene Thøgersen

Senioranalytiker, ph.d.

Malene Thøgersen er uddannet cand.scient.pol. og har en ph.d. i statskundskab (2012), der omhandler kommunalreformens betydning for samspillet mellem kommuner og frivillige foreninger. Hun har erfaring fra en række forskellige forskningsprojekter omkring foreninger og den frivillige sektor i mere bred forstand – med særligt fokus på sektorens relationer til det offentlige. Malene Thøgersen har blandt andet været ansvarlig for en større undersøgelse af økonomi, aktiviteter og procedurer på folkeoplysningsområdet i kommunerne, som også indebærer analyser af kommunale tilskud og tilskudsmodeller. Metodisk har hun solid erfaring med både kvantitativ og kvalitativ metode og kombinationen af disse.

Line Bilberg

Analytiker

Line Bilberg er uddannet antropolog og har et godt indblik i såvel kvalitative som kvantitative metoder. Hun har siden august 2021 været en del af teamet i Vifo og har godt indblik i området. Hun har blandt andet været medforfatter på en større analyse om samråds betydning for borgerinddragelse i fire casekommuner. Line Bilberg har fokus på unge, folkeoplysning og foreningsliv og er for tiden projektleder på en større analyse af lederuddannelser i værdibaserede organisationer.

Henriette Bjerrum

Centerleder

Som centerleder i Vifo har Henriette Bjerrum siden opstarten været med til at udvikle videncenteret. Hun er uddannet antropolog fra Aarhus Universitet og har et grundigt kendskab til kvalitative metoder samt stor viden om det brede folkeoplysende område og foreningslivet i Danmark. Henriette Bjerrum har blandt andet arbejdet med den inkluderende folkeoplysning i undersøgelsen 'Aftenskolerne og psykisk sårbare', som undersøger psykisk sårbares brug af aftenskoler og deres udbytte af at deltage i folkeoplysende voksenundervisning. Desuden var hun en af hovedforfatterne på Vifos store landsdækkende undersøgelser af aftenskolernes tilstand samt af Folkeuniversitet og dets struktur. På højskoleområdet har Henriette været ansvarlig for en større undersøgelse af specialpædagogisk støtte på højskolerne (2018). Før sin tid i Idrættens Analyseinstitut/Videncenter for Folkeoplysning har hun arbejdet med idræt, foreningsliv, sundhed og sundhedsfremme både på strategisk plan, projektplan og på praksisniveau.